

4 / 2000 IRIZPENA

Euskal Herria 2000-2006 2. Helburuaren Programaziorako Agiri Bakarrari buruzkoa

Bilbon, 2000ko abenduaren 14an

I.- AURREKARIAK

Martxoaren 24an, Ogasun eta Herri Administrazio Saileko idatzia sartu zen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordera, eta hantxe, komunitatearen egiturari dagozkion esku-hartzeen prestakuntza, finantzaketa, segimendua eta ebaluaketan buru izan behar duen Batzordearen, eskumendun herri-agintaritzaren eta ekonomi eta gizarte solaskideen arteko lankidetzaren printzipioaren arabera, Kontseiluaren irizpidea eskatu zen Sail honek egindako Euskal Herria 2000-2006 2. Helburuaren Programaziorako Agiri Bakarrerako Egitasmoari zegokionez. Uztailaren 26an, agiriaren beste bertsio bat igorri zion Sailak Kontseiluari, orduko hartan programazioaren prozeduraren fase ezberdin batean kokatua.

Kontsultaren gaia zen Programaziorako Agiri Bakarra PAGIB, programaziorako tresna izanik, europar egitura fondoen programazio zehatz bati buruzko finantza-laguntzaren zehaztapen prozesuan txertatzen da ondorioz, laguntzarako komunitate esparruaren eta eragiketa egitarau baten barrura bilduta dagoen informazioa elkartuz.

Beraren izapideak egin eta amaituta, Europar Batzordeak onartuta eta *Egitarauaren Osagarri* erako agiri baten bidez garatuta, PAGIB izango da egitura gaietan, Europar Batasunak EAEn, 2000-2006 epealdian eta 2. helburuari dagokionean, batera finantzatuko dituen jardunen material eta finantza-esparrua antolatuko duena. Epealdi honetan sartutako aldakuntzen ostean, industria eta zerbitzuen sektoreetan gizarte eta ekonomi aldaketak dituzten herrialdeei, gainbehera doazen landa alderdiei, egoera latza bizi duten hiri alderdiei eta arrantzaren mendekoak izaki, krisialdia pairatzen duten alderdiei laguntzekoa da aipatu jarduera. Eraren eta edukiaren ikuspuntutik, 2000-2006 epealdirako Egitura Fondoei buruzko Araudi Orokorrean, Egitura Fondoei buruzko xedapen orokorrak ezarri zituen 1999ko ekainaren 21eko Kontseiluko 1269/1999 Araudian (EB), Egitura Fondoen egitasmoetarako eta egitarau agiriatarako Vademecumean eta 2000-2006 epealdirako egitarauen Jarraibideak batzen dituen Europar Batzordearen Jakinarazpenean zehaztutakoari dago lotuta beraren gauzapena eta, finantzen ikuspuntutik, berriz, erabilgarri diren konpromiso-kredituei aldeztetik esleitzen zaien zenbatekoari.

Martxoaren 27an bete zen agiria Kontseiluaren Osoko Batzako kideei agiria igortzeko izapidea, irizpenaren gaia zen agiriari buruz, egoki irizten zitzaien, proposamenak eta iritziak aurkezteko eskariarekin. Proposamen eta iritziok, uztailaren 26ko agiriaren gainean, ondoren aurkeztutakoekin batera, PAGIBen azterketaren eta zegokion irizpidearen aurreproiektuaren ardura zeukan Ekonomi Garapenerako Lan Batzordera eraman ziren.

Azaroaren 15ean batu zen, lan bilkuran, Ekonomi Garapenerako Lan Batzordea, Osoko Bilkurak onartua izateko proposamena eginez, eta 2000ko abenduaren 14an erabaki zuen Osoko Bilkurak aho batez proposamena onartzea.

II.- EDUKIA

Egitura Fondoei buruzko xedapen orokorrak ezarri zituen 1269/1999 Araudian (EB), haren tipologiarenak diren ezaugarriak batzen dituen programazio tresna gisa arauturiko PAGIB kontsulta-gaiak, ondorengo ataletan egituratzen du bere 351 orrialdeen edukia: Esku hartzeko alderdiaren deskribapena, gaur egungo gizarte eta ekonomi egoeraren deskribapena, 1994-1999 epealdian zehar Egitura Fondoen esku-hartzei eskainitako atala, estrategiaren eta lehentasunen adierazpena, aldeztutako ebaluaketaren integrazioa, beste finantza-tresna batzuekiko koordinazioa, finantza-atala, neurrien deskribapena, laguntza erregimenen deskribapena, lankidetz

printzipioaren betetzea, eta aplikatzeko xedapenak. Lehendabiziko atalean, PAGIBak EAE, bai industriaren eta zerbitzuen sektoreetan gizarte eta ekonomi aldatetetan murgilduta dagoen alderdi gisa, bai eta gainbehera doan landa alderdi gisa ere, aukeragarria izatearen analisia egiten du, eta nabarmendu egiten ditu, lehenengo erari dagokionean, langabezi tasarekin, EAEren industri profil nabariarekin eta industri lanpostuen erorialdiarekin loturiko betekizuna betetzeko maila jasoa eta, landa-arazoaren baldintzei dagokienean, berriz, Araban betetzen diren populazio dentsitate baxua eta elkarteko batz bestekoa baino altuagoa den batz besteko langabezi tasa.

EAEren lurraldea osorik, eta 1996ko biztanleen Erroldaren arabera kalkulaturako 2.098.055 biztanle guztiak ere, 2. Helburuaren araberrako elkarte-finantzaketaren gai izango lirateke; hala ere, kontzentrazioaren printzipioak eta lagunduriko biztanlerien banaketak 1.914.196 biztanletara mugatzen dute herrialde-helburura bildutako biztanleria, hiru hiriburuetakoz bizitegi-alderdietatik ateratako 184.000 biztanle, helburutik ate eta aldi baterako laguntzetara loturik geratuz.

Agiriak, bigarren atal luze batean, demografia, lan-merkatua, eta lan-merkatuan gizonen eta emakumeek dituzten aukeren berdintasuna, EAEren ekonomi egitura, lehiatasunaren egoera, ekoizpenerako gaitasuna, enpresa-ehuna, garraioaren azpiegitura, energia, teknologia eta berrikuntzak eta informazioaren gizartea, eta ingurugiroaren arloari eta berorren EAEko egoerari buruzko adierazpen zabala biltzen dituen gaur egungo gizarte eta ekonomi deskribapena dauka.

Estrategiari eta Lehenetasunei dagokienean, azaltzen da nola, hurrengo urteetarako euskal politika estrategikoak, Europar Batasunean dauden errenta eta enplegu, ongizate eta gizarte-kohesio mailekin bat egiteko helburu orokorrek, funtsezko oinarri dituen Eusko Jaurlaritzak gauzaturiko Ekonomi Sustapenerako Erakundearen arteko Egitasmoa, Enplegu eta Prestakuntzarako Erakundearen arteko Egitasmoa, eta Informazioaren eta Azpiegituraren Gizarterako Planak, agirira bilduta daudelarik jarduteko ildo nagusiak. Horiek osatzen dute, ingurugiroarekin, lurraldearen antolamenduarekin, eta arrantzari eta landa-garapenerari buruzko gaiekin loturiko kontuetako jardueraren estrategiek batera, jardueraren publikoaren esparrua, eta hortik abiatuta, PAGIBen bidez, eta europar egiturako baterako finantzaketaren esparruaren baitan, enpresen lehiatasuna hobetzera eta hura hazteko, ekonomi jardueraren eta enplegua sorrarazteko, ekonomi eta gizarte garapenerako beharrezko diren azpiegituren hornikuntzarako, ingurugiroaren zainketarako eta errehabilitaziorako, berrikuntzei –zentzu zabalean– eta informazioaren gizarterari bultzada emateko, eta espazioko garapen orekaturako jardueraren egitarau bat eratu zen.

PAGIBek erantzen duen egitura fondoen zenbatekoa 587,6 Meurokoa da, ondoren adierazten den inbertsioetarako finantza planean integratuak:

GARAPEN-ARDATZAK (Aldi baterako alderdiko programazioa barne)	ADM. ZENTRALA			EUSKAL ADM.			GUZTIRA	EF GUZTIRA	
	Kostu Publikoa Guztira	EFen ekarpena		Kostu Publikoa Guztira	EFen ekarpena			FEDER	%
		FEDER	%		FEDER	%			
1.- Lehiatasunaren hobekuntza eta ekoizpen-ehunaren garapena				226,4	113,2	50,0	226,4	113,2	50,0
2.- Ingurugiroa, natur ingurunea eta ur-baliabideak				155,5	77,8	50,0	155,5	77,8	50,0
3.- Berrikuntza, I+G, informazioaren eta telekomunikazioen gizartea	322,4	161,2	50,0	128,8	64,4	50,0	451,2	225,6	50,0
4.- Komunikazioen eta energiaren garapena				344,3	103,3	30,0	344,3	103,3	30,0
5.- Toki garapena eta bizi kalitatea ⁽²⁾				129,6	64,8	50,0	129,6	64,8	50,0
6.- Asistentzia teknikoa				6,0	3,0	50,0	6,0	3,0	50,0
GUZTIRA	322,4	161,2	50,0	990,6	426,5	43,1	1.313,0	587,6	44,8

Programazioaren eduki funtzionalari dagokionean, lehenetasuneko sei ardatzek osatzen dute berori, ondoren adierazten diren neurriak direlarik ardatzok garatzen dituztenak:

1. ARDATZA: Lehiatasunaren eta Enpleguaren Hobekuntza, Ekoizpen Ehunaren Garapena:

- 1.1. NEURRIA Industri, merkataritza eta zerbitzuetako enpresentzako laguntzak (Enpresa Txikiak eta Ertainak, artisautza, eta teknologi oinarridun enpresak barne).
- 1.2. NEURRIA Ekoizpen eta Zerbitzu guneen hornidura eta egokitzapena enpresentzat.
- 1.3. NEURRIA Gizarte ekonomiarekiko zerikusia duten enpresentzako laguntza.
- 1.4. NEURRIA Enpresen finantzaketa-baldintzen hobekuntza.
- 1.5. NEURRIA Nazioartera jalgitzeko eta kanpoko sustapenerako laguntza.
- 1.6. NEURRIA Antolakuntza-kapitalaren sustapena (enpresa-kudeaketaren hobekuntza, teknologi auditoriak, industri antolamendu eta kontrola, eta abar).

2. ARDATZA: Ingurugiroa, Natur Ingurunea eta Ur-Baliabideak:

- 2.1. NEURRIA Uraren zikloa. Dauden azpiegituren hobekuntza, ur hornidura biztanleriarentzat eta ekonomi jardueretarako eta uren saneamendua eta arazketa.
- 2.2. NEURRIA Hiri eta industri hondakinen kudeaketa integrala.
- 2.3. NEURRIA Kostaldeetako jarduerak.
- 2.4. NEURRIA Natura eta landa guneen babesa eta birsorkuntza.
- 2.5. NEURRIA Giroaren kutsaduraren zaintza, kontrola eta murriztapena.
- 2.6. NEURRIA Gune degradatuen berreskurapena (hirietakoak, industriakoak, militarrek eta abar).

3 ARDATZA: Ezagutzaren Gizartea (Berrikuntzak, I+G, Informazioaren Gizartea)

- 3.2. NEURRIA Ikerketarako, berrikuntzetarako eta teknologi garapenerako proiektuak.
- 3.3. NEURRIA Zientzi eta teknologi hornidura.
- 3.4. NEURRIA Teknologi transferentzia (teknologi oinarridun enpresen, prospektiba behatokiaren sorrera, teknologi absorzioa, emaitzen hedapena, eta abar).
- 3.5. NEURRIA Ikerketa-zentro publikoen eta teknologi zentroen sorrera eta sustapena.
- 3.6. NEURRIA Informazioaren gizartea.
- 3.7. NEURRIA Instalazio handiak sortu eta lagundu.

4. ARDATZA: Komunikazio Sareen eta Energi Sareen Garapena

- 4.1. NEURRIA Errepideak, autobideak eta autopistak.
- 4.2. NEURRIA Trenbideak.
- 4.3. NEURRIA Portuak.
- 4.4. NEURRIA Era anitzeko garraio sistemak eta garraio zentroak.
- 4.5. NEURRIA Beste garraio-sistema batzuk.
- 4.6. NEURRIA Ohiko energiak (gasa, elektrairadarrak, karburanteak, eta abar).
- 4.7. NEURRIA Energia alternatiboak.
- 4.8. NEURRIA Eraginkortasunaren hobekuntza eta energi aurrezpena.

5. ARDATZA: Tokiko Garapena eta Bizi Kalitatea

- 5.1. NEURRIA Hirietako alderdien birgaitzea eta hornikuntza.
- 5.2. NEURRIA Hirietako garraio sistemen hobekuntza.
- 5.3. NEURRIA Talde azpiegitura eta hornikuntzak udalerritik txiki eta ertainetan.
- 5.4. NEURRIA Ingurune hiritarrek gizarteratzen laguntzeko hornikuntza.
- 5.5. NEURRIA Tokiko garapenerako ekimenen sustapena eta laguntza.
- 5.6. NEURRIA Turismo eta kultur azpiegiturak.
- 5.7. NEURRIA Historia, arte eta kultur ondarearen artapena eta birgaitzea.
- 5.8. NEURRIA Gizarte azpiegiturak eta hornikuntzak.
- 5.9. NEURRIA Kirolerako eta aisialdirako instalazioak.

5.10. NEURRIA Prestakuntza okupazionalerako eta tokiko garapenerako zentroyen eraikuntza, berriztapena eta hornikuntza.

6. ARDATZA: Asistentzia Teknikoa

6.1. NEURRIA Prestakuntza, ebaluaketa eta segimendu neurriak.

III.- KONTUAN HARTZEKO OROKORRAK

EAE, Europar Batasunera atxiki eta geroxeagotik da partaide elkarteko herrialde politikan eta, harrezkero, kontzeptu ezberdinen zioy, egitura fondoeyn baliabide garrantzitsuak jasotzen izan ditu. Gainbehera doan industri herrialde gisa EAEk erakusten duen aukeragarritasuna izan da eta, horren ondorioz, 2. helburu mailako herrialdea izatea, gure Autonomi Erkidegoan, europar herrialde-politikaren eremuaren barruan, ekonomi jardueraren eta enpleguaren sustapen mailako egitura jarduerarako egitaraurik zabalenen oinarri gertatu dena eta EAERA heldu diren elkarteko baliabideen zatirik handiena erdietsi duena.

Irizpen honen xedea, Kontseilu honek, elkarteko agintariei, EAEn, 2000-2006 epealdian zehar, eta Europar Batasunaren Egitura eta Kohesio Politikaren 2. Helburuaren eremuaren barruan eta aldey aurretik kontzeptu honengatik esleitu zaion baliabideen zenbatekoan, Europar Egitura Fondoeyn bidez baterako finantzatzeko jardueren gainean, aurkeztu beharreko programazio berriaren proposamenaren analisisia eta komentarioa egitea da.

Horri dagokionez, Kontseilu honek aurreneko aipamena egin behar dio 2000-2006 epealdi berri honetarako esleitu den egitura laguntzari buruz eta gura Autonomi Erkidegoari emaniko elkarte-baliabideen bolumenean gertatutako murriztapen txit garrantzitsuari buruz, horren emaitza delarik aurreko epealdietakoekin alderatuz, askoz zenbateko txikiagoko inbertsio egitaraua 2. helbururako.

2000-2006 epealdiari beha, egitura eta kohesio politikan jazotako helburuen birdoitzearen eraginez, 2. helburuaren jarduera eremua zabaldu da, orain arte bezala, industri sektoreetan gizarte eta ekonomi aldakuntzak ezagutzen dituzten alderdiak ez ezik, eta horien artean nabarmendu egiten zen EAE herrialde aukeragarri gisa, betekizunak asero betetzen zituelako, aurreko epealdietako 5b helburua osatzen zuten egitura arazodun landa alderdiak ere hartuz, landa garapenaren gaitako jarduerak batera finantzatzeko estaldura eman dielarik EAEko lurraldearen %37ri 1994-1999 epealdian zehar, bai eta krisian dauden eta arrantzen mendeko diren tokiei ere, horietarako EAEko kostaldeko aukeragarri suertatuko liratekeen bitartean, zailtasunak izango litzaketelarik hiritar inguruek.

Onuradun izan litezkeen herrialdeetan gertaturiko gehikuntza honen aurrean, eta laguntzaren kontzentrazio handiagorako, laguntza jaso dezakeen biztanleriaren murriztapena gauzatu da, horren ondorio delarik EAEko 184.000 biztanle estaldura eremutik ate gelditu izana, lurralde osoan helburuaren aukeragarritasunerako irizpideak bete arren. Bestalde, enfasi handiagoa jarri da 1. helburuaren aldeko finantza laguntzaren gainean eta, horren eraginez, 2. helburuari eskainitako laguntzak, termino absolutuetan gehikuntza xume bat besterik ez duela, berriazko pisua galdu du egitura laguntzaren osotasuna aintzat hartuz gero.

Testuinguru honetan, EAEk 1994-1999 epealdian 2 eta 5b helburuetan, bietan, jasotako esleipena baino %25 gutxiagokoa jasoko du oraingoan, eta galera hau are bistakoago suertatzen da kontuan hartuz gero 2000-2006 epealdiko esleipenak 7 urteko epealdia beteko duela, urteroko batz besteko finantzaketaren jausialdia %36,48 delarik ondorioz.

EAEko laguntzaren murriztapena Estatuko 2. helburuko herrialdeetarako esleipen globalak, zein %17 baita, pairatutakoa baino handiagoa da eta, horren eraginez, EAE, Estatuko 2. helburuko laguntzaren esleipenean gertaturiko murriztapenak eraginda geratu ez ezik, barne banaketaren portzentaia galdu ere egiten du, era nabarmenean gainera, eta aurreko epealdiak 2 eta 5b helburuetarako, biak batera kontuan hartuta, izaniko %23,83ko partaidetzatik eta 2. helburuko %29,24tik, %21,38ra igaro da 2000-2006 epealdiari dagokionean.

EGABen aburuz, banaketaren emaitza ez da zuzena inondik inora ere, eta deitoragarri iruditzen zaio herrialde batean helburu beraren barruan moldatuta geratu diren arazo ezberdinen bateratzea bezala, herrialdeko nariadura-egoeraren adierazle diren faktoreak eta aukeragarritasun-irizpideen betetze maila, bereziki Europar Batasuneko mailaren batz bestekoarekin alderatuta, oso altua den gure Autonomi Erkidegoko langabezi tasa, bai eta estatu osokoa ere, aurrezko epealdietan ez bezala, kontuan hartu ez izana herrialdeei elkarteko laguntza esleitzeko orduan, biztanleri irizpide hutsa erabiliz banatu direlarik aipaturiko laguntzak.

Beste alde batetik eta agiriaren edukari lotzen bagatzaizkio, zenbait gabezia antzematen dugu planteamenduaren eta kontzepzioaren ikuspuntutik. Proposatzen zaigu programazioa estrategia, egituraren jarduteko estrategia global eta integratu baten esparruan txertatu beharko litzatekeela ulertzen dugu, EAE onuradun gertatuko litzatekeeneko egitura-laguntzen multzoaren koherentzia eta koordinazioa bermatuz eta, bertan, 2. helburuari dagokion programazioa giltzarri izanik. Zentzu honetan, ez dugu inolako azalpenik aurkitzen, dauden aukera ezberdinak kontuan harturik, epealdi berri honetarako gauzatu diren programazio ezberdinen artean, elkarteko laguntza globalaren egituraketan jarraitutako irizpideei buruz, ez eta horiek, beraien artean koordinatzeko moduari buruz, izan ere, izaera deskriptiboa eta partitua duten alde bateko aipamenak besterik ez baitago. 2. helburuaren programazioaren plangintzarako, helburuaren eite berriak eta arautegi berriak eskaintzen dituzten strategi orientabiderako aukera ezberdinei buruzko azalpenik ere ez da eman, ezta fondoaren konbinaketari edo ekin beharreko egitura jardueren izaerari buruz ere, eta gai hauen inguruan hartu diren eta agiriaren oinarri diren erabaki zehatzen gaineko adierazpenik ere ez dugu jaso.

Gauzak horrela, alde batetik, eta aintzat harturik landa inguruen garapena eta arrantzaren berregituraketaren ondorioz, kostaldean gertaturiko gizarte eta ekonomi zailtasunei irtenbidea ematera zuzenduriko neurriak, industriaren arloan gainbehera doazen tokien aldeko egitura-jarduerekin batera, 2. helburuari buruzko programazioaren esparruaren barruan berezko berariazkotasuna duten jarduera-eremu aukeragarri suertatzen direla, ez da inola ere adierazten zein neurritan bildu ahal izango diren arlo ezberdin bakoitzera zuzenduriko jarduerak PAGIBen aurreikusten diren ardatz eta neurri ezberdinetara. Puntu honetan esan beharra dago agiriak EAEn aukeragarritasuna analizatzen duela 2. helburu izan daitekeen herrialde gisa, industri arloko gainbehera jasaten duen eta egitura arazoak dituzten tokiak dituen herrialde den aldetik, ez du azaltzen, ordea, arrantzaren mende izanik, krisia pairatzen dute tokiak eta zailtasunak dituzten hiritar alderdiak dituen herrialde gisa leukakeen aukeragarritasunari buruzko analisia. EAEn, kostaldean kokatuta egonik, 100.000 biztanletik gora batzen duten udalerririk daude, eta bertan, arrantzarekin zerikusia duen enplegua k portzentaia handia suposatzen du enplegu osoarekiko. Udalerririk hauetan, arrantzaren berregituraketarekin loturiko eta egiturari dagozkion gizarte eta ekonomi arazoak pairatzen direlarik, eta bertan, sektore horretako enplegu tasan murriztapen garrantzitsua gertatu delarik, azaldua agertu beharko zukeen agirian 2. helbururako aukeragarri izateko irizpideei egokitzen zaizkiela.

IFOPen eta FEOGA-Bermearen jarduera eremuetan, era banatuan egin diren programazioekin, aurreikusitako ardatzetatik eta neurrietatik abiatuta gara daitezkeen eta landa-inguruei eta arrantzaren mendekoei zuzenduta dauden ekintzen koordinazioaren eta osagarritasunaren analisia egiten ere ez du uzten agiriak, nahiz eta arauzko eskakizuna den 2. helburuari buruzko PAGIBek elkartearen egitura laguntza guztien koordinazioa berma dezan, hobekuntzarekin eta giza baliabideekin lotutako gaietarako ematen den laguntza izan ezean.

Agiria aztertuta, ikusi dezakegu Europak Gizarte Fondora jotzea, eta, ondorioz, fondo honek finantzatzeko dituen jarduera tipologiara jotzea, oso mugatu gertatzen dela programazio berrian, eta hori, FEDER eta EGF jardueren konbinaketan oinarri hartzen zuten 2. helburuko programazioetan egiten ohi zenaren oso bestelako suertatzen da. Hauxe dugu programazio berriaren puntu deigarrienetako bat, eta agirian, berariaz azaldua eta ohartarazia izan beharko zukeelakoan gaude.

Izatez, Europar Gizarte Fondoari dagozkion 28,78 Meuroko zenbatekoa duen diru kopuruaren noranzkoaren eta helmugaren gaineko inolako daturik ere ez dugu aurkitu agirian, eta hori ere, ekidin zitezkeen ez aipatzea da.

EGFaren partaidetza 2. helburuari buruzko programazio berrian urria izateak, areagotu egiten du 3. helburuari buruzko programazioaren garrantzia, izan ere, hori izango baita 2. helburuan diseinatutako egitura-jarduera osatuko duen hezkuntza, prestakuntza eta enplegu gaietako neurriak batera finantzatzera zuzentzen den elkarteko laguntza bideratzeko ildoak. Hala ere, 3. helburua dela-eta, eman den informazioak zehaztasunik ez

duela eta ez inbertsio egitarauari, ez inplikaturiko EGFaren laguntzari buruzko kopururik ez duela eman ikusi ahal izan dugu.

EGFen jardueri buruzko informaziorik eza, arazo zabalago baten zatia baino ez da, Kontseilu honen kontsultara aurkeztutako PAGIBen bertsioa ez da-eta, osoa. Guri helarazi zaigun bertsioa euskal administrazioek sustatu beharreko estrategiek, egitasmoek eta jarduerak eta ez beste ezerk osatutakoa da, eta esleitutako laguntzaren zati batean, EAeko 2. helburuari buruzko programazioaren garapenean eta betearazpenean, hura ere partaide delarik, administrazio zentralari dagozkionak falta ditu. Programazioaren eitean berebiziko garrantzia duen zatikia dugu hau, inbertsio handiko zenbatekoa eta jarduera ardatz bakar batean kontzentratua den aldetik.

Hori dagozkionean, EGABen ustez, PAGIBen gainean egin beharreko balioespenak, berdin ukitu behar ditu Administrazio Zentralak proposatzen dituen neurriak eta horiek oinarritzat hartzen dituzten estrategiak ere, zeren, euskal administrazioek proposatzen dituztenekin batera, sakontasun bokazioa duen eta EAEn eta EAerako garatu behar den programazio global baten zati baitira. PAGIB osoa ikusita, beraren estrategia eta neurri guztiakin, egin ahal izango du EGABek kontuan hartzeko moduko elementu guztietan oinarrituriko epaitzea eta horrela burutu ahal izango du behar bezala bere kontsulta-lana.

Beste alde batetik, PAGIBen administrazio zentralak kudeatu beharreko jardueri buruz dauden hutsuneei begiratuta, pentsatzekoa da programazioa gauzatzean partitzea jazo izan dela, eta azpimarratu beharra dago inplikaturik dauden administrazio guztien aldetiko jarduera koordinatua ezinbestekoa dela, bai programazioen sorreran eta bai beraien betearazpenean ere, eta hala administrazio zentralaren eta euskal administrazioen artean, nola azken hauen artean, izan ere, Eusko Jaurlaritzaren Sail ezberdinek ez ezik, Foru Aldundiak eta Udal ugari ere baitira programazioetan partaide. Administrazio guztien partaidetzari esker, jarduera global eta osatuaren estrategia baten eremuan helburu komunak lortu ahal izango dira, horrela jokatzeko bikoiztasunak eta disfuntzioak ekidin, eta sinergiak erdietsiko baitira, bai diseinu mailan eta bai estrategien eta ekintza zehatzen betearazpenean ere eta, horretarako, komenigarria da adieraztea derrigorrezkoa dela EAek, bere eskumenei dagokienean, partaidetza izatea Europar Batasuneko organo erabakitzaileetan.

Prozedurari dagozkion gaiak eutsiz, Programazioari buruzko Agiri Bakarra, tresna gisa, laguntzarako elkarte-eremura eta egitarau operatibo batera bildutako elementuak elkartzen dituen programazio-era da, eta irudi horiek erabiliak izan dira aurreko epealdietan EAeko 2. helbururako esku-hartzei zegokienean, eta horiek direla-eta, epealdi berri honetarako, Programazioari buruzko Agiri Bakarraren hautaketak prozeduraren sinplifikazio garrantzitsua ekarri du. Arautegi berrian sartutako aldakuntzek, programazioei, hala Elkartearen Laguntzen Eremuen eta Egitarau Operatiboaren bidez, nola Programazioari buruzko Agiri Bakarren bitartez, ondorengo beste fase bat eskatzean, programazio-prozeduraren osotasunaren luzapena badakarte ere berekin, *Egitarauaren Osagarriarena*, 2. helburuaren programazioaren instrumentazioa EAEn berritasun positiboa da, bide arinagoa eta eraginkorragoa baita, eta berari esker, euskal administrazioak zuzenago inplikaturik dira esku-hartzeen behin-betiko eitean. Egitarauaren kudeaketan eta, azken batean, programazioa hurrigo egongo da zuzenduta dagoeneko herrialdeen beharrezanetatik.

PAGIBek, laguntza merezi duten egitura-jardueri buruzko programazioaren diseinuaren bidez esleitzen den elkartearen finantza-laguntza lortzea eratzeko oinarri izatearen bezain jomuga zehatz bati erantzuten dion agiria den aldetik, burutua denean, prozedurazko eta idazteko arautegi zehatz bat bete behar du, bai eta Europar Batasunak, egitura-laguntza finkoak emateko, berariaz jarrita dituen jarraibideak eta orientabideak ere.

Ekitaldi honen emaitza, guk diharduguneko kasuan, kontuan hartzeko moduko bolumena duen agiria da, eta gaian ezjakina denarentzat, erabiltzen eta ulertzen gaitza suertatzen dena; irizpen honetan zehar jasotzen diren salbuespenak alde batera utzita, adierazitako eskariei eta baldintzei erantzuten die, baina maila globalean faltan botatzen dugu eutsi beharreko ataletan, sintesiaren eta adierazpen-integrazioaren aldeko ahalegina. Puntu honetan, arauzko eta vademecumaren eskariak beraien dira, apika, zenbait alderdiren trataera errepikatzailean eskatzean, agiriak luzeak eta zenbait puntutan errepikatzaileak izan daitezkeen eragiten dutenak.

Aitzitik, baliagarria suertatuko zatekeen agiriaren esanahia eta edukia, gauzatzean esku-hartzerik izan ez duten hirugarren pertsonen hurbilduko lizkiekeen sarrera gisako atal labur bat erantsi izan balitz, bereziki arauzko aldaketa garrantzitsua sartu dela eta esku hartzen duten alderdien arteko negoziazioaren edo berorien jokatzeko moduen ondorio diren datuak erabiltzen direla. Hala egin izan balitz, hortaz, errazago geratuko litzateke edukia eta agiriaren zenbait atalen izatearen karia endeleatzea, bereziki egitura-fondoen kudeaketan lankidetzan

printzipioaren aplikazio praktikoaren alde argudiatzen denean, eta programazioei buruzko agiriak, gure kasuan bezala, inguruan duten programazio-prozedurarekin eta arautegi konplexuarekin aritzeko ohiturarik ez duten organismo eta erakundeen kontsultaren mendera jarriak izan behar dutenean.

Azkenik, azaldu behar dugu EGABentzat deitoragarria dela PAGIB 2. Helburua, Euskal Herria egitean partaidetza handiagoa eduki ez izana, areago aintzat harturik hori dela kontsulta egin zaion EAEko egitura-programazioari buruzko agiri bakarra eta EAGBen ekarpen bakarra txosten hau igortzera mugatuta geratu dela. Alabaina, EAGBek, elkarteko araudiak, egitura-fondoaren eremuko programazioaren, betearazpenaren eta segimenduaren fase ezberdinen barruan, esleitzen dion lankidetzaren printzipioari eutsiz, eta, zehatzago, epealdiaren programazioa osatzen duen *Egitarauaren Osagarria* egitean parte hartuz, PAGIBen segimendurako batzordearen erazko kide bihurtuta, eta lankidetzaren artikulaziorako, bidezko komunikazio ildoaz ezarriaz autonomi administrazioarekin.

IV.- BERARIAZ KONTUAN HARTZEKOAK

1. PAGIBen edukiari buruz

PAGIBetik abiatuta garatu beharreko jarduerak, Administrazio Zentralak, Euskal Administrazioek eta egitura-fondoek ordainduko dituzten batera, jarduera ezberdinetan, azken horiek emandako finantzaketara bilduko direlarik lehendabiziko biek sustatu nahi dituzten jarduera ezberdinak. Paradoxa suertatzen da analisiaren gai bihurtzea eskuartearen darabilgun besteko garrantzia duen agiria, bere eduki osoa aurkeztu gabe, eta horrela gertatzen da oraingo honetan Administrazio Zentralak besterekin batera ordain ditzakeen ekintzei dagokienean, izan ere, ez baitaude agiriak jasota, ezta definizio gisara ere. Gertaera hori bereziki larria da, kontuan hartzen badugu PAGIBera bildutako inbertsio globalen %25era iristen diren eta Berrikuntza, I+G, Informazioaren Gizartea eta Telekomunikazioen arloan, berriz, inbertsioen bolumenaren %70etik gorakoa diren inbertsioez dihardugula.

Ez esate horrekin batera, Kohesio Fondoari dagokion informazioan dagoen hutsunea ere aurki dezakegu, eta Administrazio zentralak beste inork ez du beraren banaketa irizpideen ziurtasuna. Deskribaturiko inguruabarren eraginez, EGABi zail gertatzen zaio PAGIBen balioespen osoagoa egitea.

2. Gaur egungo egoeraren deskribapenari buruz

Hau da agiriaren zatirik luzeena, eta bertan heltzen zaie –eta esan beharra dugu oso era ezberdinetan heltzen zaiela-, EAEren gizarte eta ekonomi errealtatearekin loturiko hainbat arlori eta alderdiri. Haren luzea dela kausa, nabarmen ageri da EAEko ingurugiroaren arloa, atalaren ia erdia hartzen baitu, eta bertan, hala gaiaren legezko alderdiak, eskumenak eta legeria, nola ingurugiroarekin lotutako elementu guztien egoera-azterketa, eta ekoizpen sektore bakoitzak ingurugiroan duen eragina aztertzen dituen tratatu sakona aurki dezakegu.

Egia da elkarteko arautegiak garrantzi berezia ematen diela ingurugiroarekin loturiko alderdiei bere programazioa egitean, baina gauza bera aldarrika daiteke enpleguaren egoera eta politika, lan merkatua eta lanbide heziketa, eta lan merkatuko gizonen eta emakumeen aukeren berdintasuna bezalako gaiei dagokienean ere. Arlo horietan ingurugiroari buruzko kapituluaren erabilitako zehaztapen maila berberetara erabili izan balitz, beharrezkoa zatekeen, lan-arazoei buruzko lege-alderdien gaineko atal bati ere eustea, lehiatasun banaketaren eta baliabideei eta zerbitzuei dagozkien transferentzien egoeraren adierazpena eginez, eta adierazpenetan zehaztasun handiagoa eskaintzea enplegu eta prestakuntza zerbitzuetan inplikaturik dauden antolakuntza ezberdinak bezalako gaiei eta lan merkatuan sumatzen diren izaera zehatzagoa duten arazoei. Gizonen eta emakumeen aukeren berdintasunari dagokionean, eman den deskribapenak, asmo onez beteta dagoen arren, zenbakiei beste ezeri ez dio begiratzen eta ez du azpian dautzan karien eta taldearen arazo orokorren benetako analisia, eta gaur egun emakumeak lan merkatuan bizi duen posizioa eta egoera hobetzeko beharrezkoak liratekeen egitura-aldaketek eta neurri zehatzek ere ez die aurren egin.

Ikusi ahal izan dugunez, nekazaritza eta arrantza bezalako sektoreei ere, ingurugiroan inpaktua sorraraz dezaketen giza jarduera gisa baino ez zaie eusten, eta gai horri eskainitako kapituluaren barruan, eta nahiz eta atalak landa arazoei buruzko sailtxo bat bereganatzen duen, aipatu ditugun hauek bere entitatea daukaten ekonomi sektoreak eta berariazko gizarte eta ekonomi arazoak dituztenak izaki, agirian eman zaiena baino analisi sakonagoa merezi dute.

Jakin badakigu Autonomi Erkidegoaren gizarte eta ekonomi egoeraren deskribapena, beraren alderdi guztietakoa gainera, gauzatu behar duen atal bat gauzatzeak berekin dakartzan zailtasunak norainokoak izan daitezkeen. Hala ere, gure aburuz, barne oreka handiagoa zaindu beharko zatekeen sektoreetako adierazpen ezberdinen eraketan, arlo ezberdinei buruzko, hobeto proportzionaturiko trataera emanez eta sailik luzeenetakoren batzuetan sintesirako ahalegin handiagoa eginez. Testuinguru honetan, atalaren bukaeran, eskualdeka gauzatutako ekonomi egoerari buruzko aurkitegi sintetikoak, gauzatzeke metodologi azalpenetan oparoa izanik ere, PAGIBera txertatu izanaren helburuari apenas egiten dion aipu. Horrezaz gain, iruditzen zaigu agiria gauzatzean ez dela aintzat hartu gizarte-izaera nabariagoa duten adierazle garrantzitsuak, nola izan baitaitezke gizarte laguntzak hartzea, enpleguaren kalitatea, gazteen eta emakumeen lan-adierazleek eta ingurugiroaren kutsadura.

Beste alde batetik, EGABek ikusi ahal izan duenez, ataletako anitzetan, diagnostikoa egitean erabili izan den denbora erreferentzia gaurkotu gabe dago, eta urriak dira 1999. urteari buruzko datuak. Halatan bada, lan merkatuaren eta kanpo-merkataritzaren gaineko datuak 1998ri dagozkio, eta EAEn ekonomi egituraren analisia egitean, berriz, 1997ko datuak erabili izan dira. Ohikoago eta zuzenago irizten dio, baita ere, dauden estatistika institutu ofizialek eman dezaketen informazioa erabiltzeari, hain justu, EUSTATEk EAEn ere EINA Estaturako, beste organismo batzuek eman dezaketena erabiltzeari baino. EGABek ez daki zein unetan gauzatu zen informazioa eta ulertzen du, agian, hemen aipatzen ditugun datuok, gaur egun eskuragarri egonagatik ere, egoera horretan ez egotea agiria burutu zen unean. Interesgarria litzateke, hala ere, datuak gaurkotzea, halakorik egiteko parada eta denbora-tartea izatera.

3. Egitura Fondoan Esku-Hartzeari buruz 1994-1999 epealdian

Bukatu berria den epealdian gauzatutako Egitura Fondoan esku-hartzearen balantzea egitera zuzendutako atalak, FEDER izenekoari dagokionean, fondo horrek beste batzuekin batera finantzatuta burutu diren proiektu nagusien adierazpena besterik ez du egiten, eta ez du inolako informaziorik ematen epealdi horretarako xedaturiko zenbaterik edo ardatzen arabera beraien banaketari buruz. Atalaren testuari erantsi beharko litzaiokeen informazioa da hori, bai PAGIB nola gauzatu behar den arautzen duen elkarteko arautegiak hala eskatzen duelako, baina baita ere oso erabilgarri suertatzen delako 2000-2006 epealdirako fondoan zuzkidurarekin, jarduera-ardatz ezberdinei egingo zaien esleipenarekin eta aurreko epealdiaren emaitza globalen balioespenarekin alderatzeko ondorioetarako.

4. Estrategiari eta Lehentasunei buruz

Euskal administrazioek ezarritako jarduera estrategiei dagokienean, EGABek ontzat hartzen du, ekonomi eta gizarte mailan, Europar Batasunean, inguruan ditugun herrietatik banantzen gaituzten ezberdintasuna gutxitzeko eta herri horiek, errenta eta enplegu, ongizate eta gizarte kohesioa direla-eta, gozatzen diren mailetan bateratzean aurrera egiteko finkaturiko helburu globala. Beharrezko irizten die, ordea, berariazko helburu uztartuen eta diseinatutako estrategien egokitasunaren gaineko zenbait ohartarazpeni.

EGABen aburuz, berariazko helburuak era sintetikoegian adierazi dira, eta komenigarria litzateke langabezi tasarekin eta enplegu sorrerarekin batera, lan egonkorragoa lortu behar diren planteamendua ere ezartzea. Diagnostikoaren atalak enpleguaren behin-behinekotasuna batu badu ere, enplegu gaitetako estrategiaren adierazpenak, lan merkatuaren ezaugarri nabarmenenak direla-eta, eginiko zerrendatzean, ez du adierazten ezaugarri hori, nahiz eta datu hori dugun EAEn lan merkatuaren xehetasun garrantzitsuenetako eta negatiboenetako bat. 1999. urteari dagozkionean PARA delakoak emaniko datuen arabera, EAEn kontratuetan %29,5eko behin-behinekotasun indizea ematen da, aurreko urteko datuekin erkatuz gero, puntu bat gora egin duelarik. Eurostaten datuen arabera, %13,2koa da Europar Batasunean behin-behinekotasun indizea, eta nabarmena da puntu honi dagokionean, herri europarregandik banantzen gaituen diferentzial garrantzitsua.

Beste alde batetik, sexua eta adina kontuan izanik, langabeziaren eta kontratazioaren artean gertatzen den banaketa ezberdina ere gure lan merkatuaren zertzelada negatiboak dira. Honako hauek badaude enplegu estrategiaren atalean aipatuta, eta aukeren berdintasunaren printzipioari eman ohi zaion horizontaltasun izaeraren arabera, horri buruzko programazio osoaren berri emanez; baina ez dugu, ordea, berariazko aipamenik aurkitzen PAGIBek bultzatuko dituen egitura esku-hartzeetako helburu zehatzak egiteko orduan. Laburbilduz, EGABerentzat ez da nahikoa PAGIBen helburuak finkatzea enpleguaren sorrerari eta langabezia txikiagoari buruz hitz eginez, eta derrigorrezkoa da enplegu egonkorra sortzearen egokitasuna eta sexuen artean eta adinen arabera hobeto banatuta egotearen egokitasuna ere islatzea.

Europako gizarte eta ekonomi mailekiko homologazioa dela-eta, izaera globalagokoa izanik, agerturiko helburu orokorra egokituko litzaiokeen eta banaka-banaka, eta dagozkien sektore-egitasmoetan oinarri hartuta, arloetako bakoitzerako, era partituan, jarduera publikoko lineak aurkezten dituzten estrategiak bateratzeko eta integratzeko lotunean izango litzatekeen egitura-jarduerarako strategiaren adierazpena ere faltan bota du EGABek.

Edukiari dagokionean, eta kontuan izanik kontsultaren gaia 2. Helburuaren esparruaren barruan, egitura helmugarekin, europar fondoan aldetik, batera egingo den finantzaketaren gai izango diren jardueri buruzko Programazioaren Agiri Bakarra dela, Kontseilu honek egin duen analisiaren aztergai dira jarduera publikoaren lineak, baina soilik programazioaren agiri honen eremuaren barruan, egitura fondoek besterekin batera finantzatzeko programazioaren lehentasunezko jarduerarako ardatzak eratzen dituzten neurrian, eta ez da irizpen honen gaia gure Autonomi Erkidegoko jarduera publikorako sektoreetako egitasmo ezberdinen edukia epaitzea.

Hala ere, Batzordeak, epealdi honetako programazioen diseinuan, enplegurako strategiari eta herrialde aukeragarriaren eratzeko strategiari erantzen dion zentraltasuna aintzat harturik eta, ez dagokion egitasmoa, ezta 3. Helburuaren esparruaren barruko enplegu eta giza baliabideen gaiekin loturiko programazioa ere, Batzorde honen kontsulta gai izan ez direla kontuan izanik, agerian utzi nahi ditu EGABek, egitasmo honen jarduerarako oinarrizko lineen zenbait alderdiren gaineko ekonomi eta gizarte-eragileen arteko ezadostasun sakonak, eta horien adibide dira dagoen lana banatzeko formulei eman beharreko bultzada eta, horrek eraginda, pixkanaka, 35 orduko lan astea ezarriaz joatea sustatzeari buruzko strategi linea.

Beste alde batetik, arrantzaren sektoreko strategiari dagokionean ere, IFOP delakoaren egitura programazioan, herrialdeetatik goragoko eremuan, 1. helburutik ate geraturiko herrialde guztietarako eginiko Programaziorako Agiri Bakar batean islatuta, nahi genituzke ondoren adierazko diren ohartarazpenak egin, horri buruzko balioespenik egiteko paradarik ere ez baitu izan Kontseilu honek. EGABek, 2000-2006 epealdirako ikusten den euskal arrantzarako ontzi guztien %50 berritatzeko helburuari ondo irizten dio. Alabaina, eta helburu hori erdiesteko inplikaturik dauden inbertsio publiko eta pribatuen kostu handien bukaera onuragarria, hain elkarteratuta dagoen arrantza-baliabideen gaiari dagokionean hartzen diren erabakien mende dagoelarik, egoki iruditzen zaigu EAEk, bere interesei eta eskumenei eragiten dieten gaietan erabakitzaile diren Europar Batasuneko organoetan partaidetza izatearen beharrezkoa azaltzea, horrela part hartu ahal izango duelarik Arrantza Politika Komunaren helburuen ezarpenean eta horiek betetzeko kontrolean, batik bat erauzketa-jarduerari eusteari eta Urte anitzeko Orientazio-Egitarauen betearazpenari dagokienean.

Azken urteotan eginiko gaurkotzeak gorabehera, Arrantza Politika Komunak ez duela aurreikusitako helburuak erdiesterik izan aldarrikatzeari ere bidezko deritza EGABek. Beste arazo batzuen artean, Kontseiluaren 3760/92 Araudia bere osotasunean bete ez izana eta kide diren estatu gehienek, gerta litekeen lanpostu galera baten beldur, Urte anitzeko Orientazio-Egitaraua ez betetzea izan dira lortu ezin izanaren kari. Arrantza Politika Komun arduratsua bereganatzea atzeratzen ibiltzeak neurri erradikalak eta, ondorioz, traumatikoak hartu beharra ekarriko du emaitza gisa etorkizun hurbil batean.

Gure analisiaren xede den 2. helburuaren Programazioari buruzko Agiri Bakarrari dagokionean, europar fondoan besterekin batera finantzatu beharreko egitura-jarduerarako strategiaren esku-hartze arloen hautaketa, aurreko epealdiekiko jarraitzaile dela ikusi ahal izan dugu, baina ez, ordea, inbertsiorako ahaleginaren banaketa, puntu honetan ezberdintasunak aurki baititzaiegu aurreko programazioekin alderatuz gero. EGABek era positiboan baloratzen du egitarauak, berrikuntzen, teknologiaren eta ezagutzaren gizartearen sustapenaren bidez, lehiatasunari eman nahi dio bultzada, baina deitoragarri irizten dio ekonomi sustapenaren eremuan dauden ekintzetan gertatu den inbertsio murriztapena, hori zelarik aurreko programazioetan berariazko pisurik handiena zeukan ardatza, eta horren emaitza izango da PAGIBen aldetiko bultzada publiko txikiagoa.

Ikusi ahal izan dugunez, egitarauaren inbertsio publikoaren herena diren eta programazioaren epealdi berri honetan gertaturiko finantzaketaren murriztapenak direnak direla, eremu honetan aurreko epealdian eskainitako inbertsioaren halako bi (212 Meuro 1994-1999 epealdian) diren 451,2 Meuroak, berrikuntzaren, I+G, informazioaren eta telekomunikazioen gizartearen eremura bildutako jardueretara daude zuzenduta, eta oso era positiboan baloratzen dugu hori, telekomunikazioen eta informazioaren teknologiaren garapena euskal enpresen modernizazioaren eta lehiatasunaren hobekuntzaren zutabeetako bat diren neurrian, eta aintzat izanik proiektatu den bultzadak lagundu egiten duela EAEn I+G arloan gure bazkide europarrek dituzten inbertsio mailak erdiesten. Hala eta guztiz ere, adierazi behar dugu, ardatz honetara bildutako inbertsio gehiena administrazio zentralak kudeatzekoa izango dela eta diseinatu den jarduera estrategiaren eiterako duen garrantzia gorabehera, bitxia bada ere, aztertzen dihardugun PAGIBen ez da inolako daturik errazten beraren estrategiaz eta garatu beharreko neurritz eta, hala izanik, ez dakigu zein norabide emango zaien hain baliotsuak diren inbertsioei (322,5 Meuro); horregatik, berriro ohartarazi nahi dugu Kontseilu honen aburuz, era batuan eta koordinatuan sortu behar dela PAGIBa, eta bere osotasunean aurkeztua izan.

Euskal administrazioen inbertsiorako ahalegina komunikazioen eta energiaren garapenari eskainitako ardatzean zentratzen dela ere ikusi ahal izan dugu; zehatzago, garraio-azpiegituretan, errepideetan, trenbidean (Bilboko Metroan gehien bat), eta askoz neurri txikiagoan, portuetan eta era anitzeko garraio sistemetan eta garraio zentroetan, izan ere, PAGIBak ez baitu aurreikusten gainontzeko neurriei diruzko hornikuntza ematea.

Agirian zehar aipatzen diren proiektuen kostu izugarriaren aurrean, PAGIBak aurreikusten duen zenbatekoa, 344,6 Meuro (57.336 milioi pezeta), egitarauaren inbertsio publikoaren %26,3 izanik eta Europar Batasunetik FEDER izeneko egitarauari emanaz doazen beheranzko joeran gehikuntza badakar ere, argi eta garbi ikus daiteke gutxiegi dela.

Horri esker, azpimarratuta geratzen da EAEn, azpiegituretan lan handiak finantzatzeko zuzkidura altuei eusteko, Kohesio Fondorako sarbidea izateko beharrezkoa, bai garraioari eta bai ingurugiroari dagokienean, horren eragina EAEn inbertsioa izan baita orain arte; horrela, ekonomi jarduerak indartzeko eta enplegua sortzeko baliabide handiagoak liberatu ahal izango dira. Era berean, ingurugiroaren ardatzerako aurreikusitako inbertsioaren zati ederra, erdia baino gehiago, uren hornidurarekin eta saneamendurekin eta arazketarekin loturiko gaitako azpiegituretan zuzkidurarako dela ikusi ahal izan dugu eta hori, hiri eta industri hondakinen kudeaketarako azpiegituretan aurreikusitako gastuarekin batera, ingurugiroaren arloko inbertsioaren %63,5era iristen da, 16.440 milioi pezeta 7 urtean. Gastu hori, kohesio fondoaren bidezko baterako finantzaketaren gai izan ahal izateaz gain, EAEn, hondar-uren tratamendua dela-eta, 91/271 zuzendaritza betetzeko exijitzen zaion inbertsio globalaren zati txiki bat besterik ez da, Eusko Jaurlaritzaren Herri-Lan eta Garraio Sailaren datuen arabera, 116.000 pezetatan kalkulatu izan baita.

5. Aldez aurretiko Ebaluaketan integratzeari buruz

Aldez aurretiko ebaluaketan integratzeari buruzko atalaren xedea, hainbat alorretan egitea exijitzen den PAGIBen bidez burutu beharreko esku-hartzeen inpaktuaren analisia bereganatzea da.

Inpaktu globala dela-eta, egiten diren analisei dagokienean, gure aburuz agiriak ez ditu behar bezain argi adierazten EAEn ekonomi eta enplegu hazkundera buruzko aurreikuspenen gaineko inpaktua nolakoa izango den bezain datu garrantzitsuak.

Aldez aurretiko ebaluaketaren atalera bildu beharreko proiektaturiko esku-hartzeen ingurugiroko inpaktuari dagokionean, berriz, PAGIB idatzi duten agintariak gauzaturiko inpaktu-analisia eta gai berorren gainean ingurugiro arloko agintaritzak egindako txostena daude erantsita, ikuspegi ezberdinak eskaintzen dituztelarik gainera.

EGABen iritziz, ingurugiroaren alorreko agintaritzak eginiko analisia egonda, ez da PAGIBen idazle direnek bere burututako analisiaren beharrik. Gainera, araudiaren eta vademecumaren gai honi buruzko eskariak esku-hartzeko estrategiak ingurugiroaren egoeran izan dezakeela aurreikusten den eraginaren balioespina eta dagoen ingurugiro egoeraren deskribapena egitera mugatzen dira eskaerak, eta azken betekizuna erabat betetzat hartzen da egungo egoeraren deskribapenaren atalera bildutako ingurugiroari buruzko kapituluaren bidez.

6. Finantzaketarako beste trena batzuekiko Koordinazioari buruz

Atal honetan, EGABek ikusi ahal izan duenez, PAGIBek ez du azaldu Kohesio Fondoaren bidez batera finantzatzeko diren 2. Helburuari buruzko PAGIBen aurreikusitako esku-hartzeen koordinazioari buruzko informazioa. Esan gabe geratu den informazio hori garrantzitsua da, izan ere, Fondo horren bidez eskura baitaiteke, zuzkidura eta baterako finantzaketa maila kontuan izanik, EA Eren gizarte eta ekonomi garapenerako txit garrantzitsu diren azpiegitura-proiektuak burutzeko finantzaketa eta, esandakoaz gain, garraioaren eta ingurugiroaren arloetan, azpiegiturei buruzko proiektuentzat FEDER delakoak gauzatu izan dun finantzaketa kuantitatiboki eta kualitatiboki murriztuz joan diren tarte estuetan estaldurarik aurkitzen ez duten azpiegiturei buruzko proiektuak bideratzeko berariazko tresna da.

Kohesio Fondoak, gainontzeko fondoez ez bezala, ez dauka banaketari eta jarduerari buruzko arautegi zehaztua, eta Estatuari esleitutako zuzkidura globala barne mailan banatzeko ia irizpiderik ez izatea dela bide, ezinezko gertatu da bide hau erabilita batera finantzatzeko proiektuei buruzko plangintza gauzatzea edota kontzeptu horren zioz eskuratu beharreko elkarteko finantzaketaren zenbatekoak aurreikustea. Gertaera hori oztopo suertatzen da FEDER delakoaren esparruaren barruko azpiegiturretako esku-hartzeen behar bezalako plangintza gauzatzeko edota azpiegituren defizitei aurre egiteko beharrezko den elkarteko finantzaketa-laguntza eskuratzeko.

7. Finantza alderdiei buruz

EGABen aburuz, finantzari buruzko atalera bildutako informazioek, eta bereziki *Euskal Herriari esleituriko Baliabideei* eskaini zaien puntura bildutakoek, eta egitura fondoekin batera finantzatzeko gastuaren balioespenerako finantza koadroaren datuek, ez dute behar bezain argi adierazten analisia egiten ari garen PAGIBen gako izanik, nolakoa den 2000-2006 epealdirako begiesten diren egitura jardueretarako finantza ekarpenen osiera bezalako alderdia, hau da, ez da egiten Fondo bakoitzaren ekarpenaren, euskal administrazioen ekarpenaren eta administrazio zentralaren ekarpenaren argibide-adierazpena, nahiz eta arreta, zehaztasun eta argitasun handiagoz azaldu beharko litzatekeen.

Gainera, Euskal Herriari esleitutako baliabideei buruzko atalak adierazten duenez, EA Eri esleituriko 575,63 Meuroetatik 28,78 Meuro, aldi baterako laguntza aintzat hartzeke, EGFari dagozkio, eta EA Eren 575,63 Meuroak, gehi aldi baterako laguntza, bereganatzen dituen finantza koadro globalean, berriz, *FEDER ekarpena* izenpean geratu dira erasota eta, horregatik, ez dakigu zein den EGFen diru-partidaren kokapena eta gure ustez, akatsen bat dago puntuetariko baten batean. PAGIBen testuak ere ez du arazo hau argitzen, ez baitio inolako aipamenik egiten EGFen ekarpenari.

Finantza koadroak administrazio bakoitzaren ekarpenen xehatze osoa eta gastu publikoaren, elkartearen finantzaketaren, ardatza bakoitzeko inbertsioaren eta guztirako inbertsioaren zenbaketa globala erakutsi beharko lukeela ere uste dugu. Araudiak hala eskatzen duelako, aldi baterako laguntzaz gozatzen diren tokietarako aurreikusten diren finantza-markoen eta helburuaren gainontzeko tokietarako aurreikusitako arteko bereizketa ere egin beharko luke.

Beste alde batetik, finantza koadroan aurreikusten diren batera finantzatzeko portzentajeak %50ekoak dira ardatz guztietan, komunikazioen eta energiaren garapenari buruzkoan izan ezik, horretan %30eko baterako finantzaketa jaso baita. 2. helburuko herrialdeetan litezkeenak diren baterako finantzaketaren portzentajeak, begiesten den inbertsio eraren eta inguruabarren arabera, zenbateko horietan edo beste batzuetan koka daitezkeela kontuan izanik, egokia izango zatekeen aurreikusitako portzentajeen justifikazio xumea eta egitarauaren osagarri neurrietako bakoitzak garatuko duen ekintza zehatzak behin hautatuta, gerta daitezkeen aldakuntzak eranstea.

Azkenik, EGABek abagune honetaz baliatu nahi du, atal honetan, araudian Batzordearen bidezko europar laguntzen ordainketa-mekanikak pairatzen duen aldarazpenaren aipamena egiteko, horren arabera aldarazten baitira hasiera bateko aurrerakinaren zenbatekoak, baina batez ere, ondorengo ordainketa sistema, eta elkartearen finantzaketaren bitarteko aurrerakinaren ordez, gauzatutako gastuen ordainketa ezartzen da, betearazpena eta ordainketa egiaztatzen dituzten agiriak aurkeztu ondoren. Gure ustez, sistema honek gogortze

latza dakarkie elkarteak, besterekin batera finantzatzen dituen inbertsio-egitarauetarako elkartearen ekarpena hartzeko baldintzei, burutu ahal izan baino lehenagoko denbora tarteak are luzeago bilakaraziz, eta egoera horrek berekin batera daramatzan arazoak larriagotuz.

8. Neurriei buruz

Aipatu dugu arestian eskuartean darabilgun PAGIBek ez duela administrazio zentralak kudeatuko dituen jardueri buruzko informazioa, ondoren erantsi duelarik informazio hori. Horregatik, lehentasunezko ardatzetan txertatzen diren neurrien katalogoa ez dago osorik, eta horren eraginez, ezinezkoa gertatzen da gauzatzeko asmoa dagoen jardueren eta beraien norainokoaren ikuspegi osoa izatea eta esku-hartzeko ardatz bakoitzaren helburuak lortzeko izan dezakeen egokitasunari eta betetze-maila balizkoari buruzko balorazioak egitea.

Neurrien arrakasta eta, azken batean, egitarauarena, aurreikusten diren jardueren kalitatean ez ezik, berorien betearazpen koordinatuan ere badagoela, batez ere kudeatzaile ezberdinengandik datozenean, eranstea ezinbestekoa iruditzen zaigu.

Atal honi dagokionean EGABek egoki irizten dio, azkenik, agiriaren neurriei eusten dieten egitarauak arautzen dituen arautegiaren zati handi bat onartua eta argitaratua izan dela dagoeneko; hortaz, interesgarria eta argigarriagoa izango litzateke agirian ematen den informazioa eguneratzea. Laguntza-erregimenei buruz, agiriaren bukaeran bananduta ematen den informazioari dagokionean, berriz, argigarriagoa suertatuko litzateke bera ere, dagokion fitxan eginiko aipamen baten bidez, ukitzen dituen ardatzei eta neurriei lotuta geratuko balitz.

V.- ONDORIOAK

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte-Arazoetarako Batzordeak, aurreko ataletan egindako ohartarazpenekin, 2000-2006 epealdirako, EAEko 2. Helburuaren Programazioari buruzko Agiri Bakarraren aldeko balioespena egin du.

Bilbo, 2000ko abenduaren 14a

O.e.
Batzordeburua

Idazkari Nagusia